
CRONICA DESCOPERIRILOR MONETARE (XI)

Ana Boldureanu

Cuvinte-cheie: descoperiri monetare, drahmă histriană, stater, denar, gros, aspru.

În ediția curentă a Cronicii prezentăm emisiunile monetare descoperite și cele de care am luat cunoștință în a doua jumătate a anului 2016 și în prima jumătate a anului 2017.

Cele mai vechi monede înregistrate în acest răstimp sunt patru emisiuni de drahme ale cetății grecești Istros (Histria). Nu se cunoaște locul exact al descoperii pieselor, dar conform posesorului, este posibil ca ele să fi făcut parte din tezaurul comunicat de noi în anul 2015, care ar fi fost găsit undeva în stânga Nistrului (Boldureanu 2015, 115-116). Monedele au pe avers două capete umane alăturate, unul fiind inversat, iar pe revers un vultur pe delfin spre stânga și legenda indicând numele cetății (ΙΣΤΡΟΙ sau ΙΣΤΡΟΙ). Monedele au o greutate cuprinsă între 5,2 g și 6,5 g. Conform noii cronologii propuse de cercetătorul român Mihai Dima (Dima 2013), aceste drahme, încadrate stilistic și conform greutății în grupa a IV, pot fi datate sigur în secolul al III-lea a. Chr.

Semnalăm descoperirea unui stater de aur, undeva în raionul Edineț. Este o emisiune de tip Lysimach, bătută la Callatis în contextul războaielor mitridatice din prima parte a secolului I a. Chr. În catalogul lui Fr. de Callatay (Callatay 1997) este publicată o piesa callatiana cu aceeași monogramă în câmp stânga, iar din ilustrație se pare a fi bătută cu aceeași pereche de ștanțe. Stateri postumi de tip Lisimach au mai fost atestați pe teritoriul Republicii Moldova. Este vorba despre tezaurul de la Gura Galbenei, raionul Cimișlia, descoperit în anul 1964, din a cărui componență este înregistrat un singur exemplar (Нудельман 1976, 45, nr. 20).

Am notat mai multe descoperiri de monede romane, unele provenite din săpături izolate, altele descoperite întâmplător. Menționăm dintre acestea un denar găsit în localitatea Cobâlea, raionul Șoldănești. Informația referitoare la descoperirea

unui tezaur de monede romane în această localitate am aflat-o de la profesoara de istorie de acolo. Moneda pe care o semnalăm a fost adusă la școală de către fiul descoperitorilor. Este un denar de la împăratul Traian (98-117), datat între anii 114-117 p. Chr.

Au fost înregistrate două monede bătute de împăratul Septimius Severus. Una din ele este un denar descoperit în localitatea Hădărăuți, raionul Ocnița, bătut la Roma, în anii 196-197 p. Chr. Ce-a de-a doua provine din localitatea Speia, raionul Anenii Noi, reprezentând o emisiune cu nominalul: 4 *assaria*, bătută la Tyras.

Denari din perioada acestui emitent au fost descoperiți pe teritoriul Republicii Moldova în componența mai multor tezaure. Menționăm tezaurul de la Solonceni, raionul Rezina, descoperit în perioada interbelică, aflat într-o colecție particulară din București, care are în componența sa denari de la Traian la Septimius Severus. Tezaurul descoperit la Varnița în anul 1914 este compus din denari de la Vespasian la Septimius Severus, iar cel de la Larga, raionul Briceni, care cuprinde și el emisiuni de la Septimius Severus, are cea mai recentă monedă datată între anii 193-196 p. Chr. Tezaurele menționate aparțin unui singur orizont de teaurizare, care poate fi datat în primele decenii ale secolului III p. Chr.

Monedele de bronz sunt mult mai rar atestate pe teritoriul Republicii Moldova. Acestea sunt însă mai numeroase în sudul Basarabiei, datorită Tyrasului. Acestea reprezintă cca 80% dintre emisiunile provinciale din sudul Basarabiei numărând 107 ex., restul fiind bătute la Olbia, Thessalonic, Macedonia, Marcianopolis etc. Este cunoscut printre descoperiri tezaurul găsit pe partea stânga a estuarului Nistrului, între Ovidiopol și Rocsolani, alcătuit din 20-25 de bronzuri de Tyras, bătute în perioadele de domnie a lui Commodus, Septimius Severus, Geta, Caracala și Severus Alexander pentru Iulia Mamaea (Dima 2015, 47).

Printre descoperirile medievale menționăm o monedă poloneză de jumătate de groș emisă de Ioan Albert (1492-1501), provenită de la Hădărăuți, raionul Ocnița. Monedele acestui emitent sunt mai rar atestate în Moldova, emisiunile poloneze intrând într-un flux mai mare pe piață începând cu jumătatea domniei regelui Sigismund I (1506-1548).

Ca și în anii precedenți, am introdus în Cronică monede descoperite în urma săpăturilor arheologice sistematice sau de salvare. Astfel, cercetările efectuate la biserica *Adormirea Maicii Domnului* din Căușeni au rezultat cu șase monede. Trei dintre acestea sunt parale otomane, emise în timpul sultanilor Mustafa III (1171-1185 AH / 1757-1774) și Abdülhamid I (1187-1203 AH / 1774-1789), două sunt emisiuni ale Hanatului Crimeei și acestea bătute în secolele XVII-XVIII, iar una pare a fi o imitație moldovenească a unui șiling polonez sau suedez din secolul al XVII-lea de Riga.

Agenția Națională Arheologică cu prilejul săpării unui șanț pe teritoriul sitului arheologic Orheiul Vechi la solicitarea Moldtelecom, a depistat două monede emise de Hoarda de Aur, dintre care una de argint de la Said Ahmad (843-865 AH / 1439-1460) la Ordu Bazar și o emisiune cu rozetă de tipul celor introduse în circulație de hanul Canibek (1341-1357).

Săpăturile sistematice de la cetatea Soroca efectuate în anul 2016 s-au finalizat cu 17 monede. Cele mai numeroase, ca și în alți ani, sunt monedele poloneze. Lotul debutează cu un poltorak de la Sigismund III (1587-1632), emis la 1621, urmat de un șiling de la același emitent din anul 1615. Majoritate monedelor poloneze însă o reprezintă emisiunile de șilingi din timpul lui Ioan Cazimir (1648-1668), bătute pentru Coroană și pentru Lituania. Am înregistrat încă o monedă falsă produsă după asprii otomani ai lui Bayezid al II-lea. Astfel de falsuri au mai fost găsite și în cetatea Sorooca, dar și la Balinți, în același raion.

Din păcate nu am putut stabili locul descoperirii a doi ducați venețieni și a unei imitații după aceștia, despre care am aflat la sfârșitul verii 2017. Dar cum monedele de aur reprezintă apariții mai rare pentru Republica Moldova, am hotărât să le publicăm în prezenta ediție a Cronicii. Ducatul au fost emiși de dogii Francesco Molin (1645-1655) și Bertucio Velier, iar prototipul imitației este neprecizat.

Semnalăm și două monede de Sadagura, una descoperită la Speia, raionul Anenii Noi, din anul 1772 și una de la Hădărăuți, raionul Ocnița, datată la 1773.

I. Monede grecești

1. *Edineț*, raion. Ca și provenită de pe teritoriul raionului Edineț am reușit să înregistrăm informația despre un stater de aur, care ar fi fost descoperit în vara anului 2017.

Macedonia, Mitridate VI Eupator (120-63 a. Chr.)
Callatis, stater

Av. Capul diademat al lui Alexandru cel Mare, divinizat;

Rv. ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΥΣΙΜΑΧΟΥ; Atena Promachos tronând spre stânga; cu cotul stâng odihnindu-se pe scut, ține statuia zeiței Nika în mâna dreaptă întinsă; A deasupra genunchiului, KAL sub tron, trident în exergă.

AV 8,3 g; 19 mm

Callataj 1997, 139, D3R1, anii c. 120-72 a. Chr.
Informație: Ana Boldureanu.

2. *Republica Moldova*, passim. În anul 2017 am luat cunoștință de descoperirea a câtorva monede istriene de argint, văzute într-o colecție particulară. Monedele au o greutate cuprinsă între 5,2 și 6,23 grame. Sunt emisiuni de tip clasic, având pe avers două capete de tineri, dintre care unul inversat, iar pe revers emblema cetății, vulturul pe delfin și numele orașului.

Informație: Ana Boldureanu.

II. Monede romane

3. *Călmățui-Oana?*, raionul Hâncești. Au fost semnlate patru monede romane, aflate în această zonă. În anul 2016 un localnic a găsit doi denari emiși de Hadrian în perioada 125-128 p. Chr. și unul de la Commodus emis între 186-187 p. Chr., precum și o piesă de bronz de la Constanțius II, datată între 348-351 p. Chr. Un alt denar a fost descoperit în cursul unor lucrări de salvare din primăvara anului 2017, reprezentând un denar roman de la Fustina Junior (147-175 a. Chr.).

Matveev, Vornic 2017, 12.

4. *Ciutești*, raionul Nisporeni. În anul 2000, locuitorul satului Ciutești Spiridon Povestca a găsit în pădure trei monede. Una dintre ele este un denar roman din sec. al II-lea, celelalte fiind din perioada medievală.

IMPERIUL ROMAN Marc Aureliu (161-181 p. Chr.), *denar*

Av. M ANTONINVS AVG TR P XXV; cap laureat spre dreapta

Rv. COS III; Jupiter așezat spre stânga, stăpânind tunetul și ținând cu mâna stângă sceptrul
AR 3,16 g; 17-18 mm; anii 170-171 p. Chr.

RIC III 227.

Povestca 2005, 81-82.

Precizări: Ana Boldureanu.

5. *Cobâlea*, raionul Șoldănești. Informația referitoare la descoperirea unui tezaur de monede romane în această localitate ne-a fost relatată de profesoara de istorie de acolo. Moneda a fost adusă la școală de către elevul său, fiul descoperitorilor.

IMPERIUL ROMAN

Traian (98-117),

Av. IMP CAES NER TRAIANO OPTIMO AVG GER DAC; bust laureat, drapat și cuirasat spre dreapta

Rv. P M TR P COS VI P P SPQR; Marte avansând spre dreapta, ținând sulită și trofeu.

AR *denar*, Roma, anii 114-117

RIC II 338.

Informație: Ana Boldureanu

6. *Ecaterinovca*, raionul Cimișlia. În anul 2016, în limitele așezării Ecaterinovca-Valea Jeparului la nord și sud de Valul lui Traian, au fost descoperite la suprafață două monede antice.

IMPERIUL ROMAN

Antoninus Pius (138-161 p. Chr.), *denar*

Av. ...NINVS AVG PI-VS...; bust spre dreapta.

Rv. Neclar.

1. AE argintat 2,20 g; 17,5 mm.

Constantius (337-361 p. Chr.), *nummus*

Av. legenda tocită; bust perlat, diademat, drapat și cuirasat spre dreapta.

Rv. ...PARATIO; soldat spre stânga, străpungând un călăreț căzut.

2. AE 1, 82 g; 15×15,9 mm; perforată.

Matveev, Vornic 2017, 11-12.

7. *Hădărăuți*, raionul Ocnița. Moneda a fost adusă la Muzeu pentru determinări de către fiica profesorului de istorie din localitate Mariana Țopa.

IMPERIUL ROMAN, Septimius Severus (193-211 p. Chr.), *denar*

Av. [L SEP]T SEV PERT [AVG IMP VIII]; cap laureat spre dr.

Rv. ADVENTVI A[VG FELICISSIMO]; împăratul călare spre dr., cu mâna dreaptă ridicată.

AR ↓ 2,19 g; 17×18,2 mm

RIC, IV/1, 100, nr. 74, Roma, anii 196-197 p. Chr.

Informație: Ana Boldureanu.

8. *Lipoveni*, raionul Cimișlia. Au fost semnlate două monede romane descoperite în zona localității numită La Nisipărie. Una dintre ele, găsită în anul 2013, este din perioada de domnie a lui Commodus (180-192 p. Chr.) și se păstrează la muzeul din localitate, iar a doua, bătută sub Gordianus III (240-241 p. Chr.), a fost găsită de un localnic.

Matveev, Vornic 2017, 11.

9. *Sobari*, raionul Soroca. Au fost comunicate două monede descoperite în timpul săpăturilor arheologice pe teritoriul sitului Sobari I - *La Cetățuie*. Prima monedă, din anul 2014 este un denar de la Faustina Junior (145-161 p. Chr.), găsită la suprafața solului, iar a doua, descoperită în anul 2015 în limitele Secțiunii XI (Locuința 2), cu urme puternice de ardere, pare fi un folis de la Constantin cel Mare din perioada 309-337 p. Chr.

Matveev, Vornic 2017, 11-12.

10. *Speia*, raionul Anenii Noi. Nu se cunosc date exacte referitoare la locul descoperii monedei, dar se știe că provine de pe teritoriul localității. A fost adusă la Muzeu de către directorul Muzeului din Speia Dumitru Valentin.

IMPERIUL ROMAN

Septimius Severus (193-211), Tyras: 4 *assaria*, Av. Λ $\text{C}\epsilon\text{I}\text{I}$ $\text{C}\epsilon$ – VHPOC $\text{I}\epsilon\text{E}\text{T}$ AVT; cap laureat spre dreapta

Rv. TY – PA $\text{N}\Omega$ – [N]; în stânga jos Δ ; Heracles spre dreapta, ținând măciucă și blana leului.

Cf. Zograf, p. 94, nr. 66 (unde autorul a plasat grupul AVT la finalul legendei citindu-l AVT: Λ $\text{C}\epsilon\text{I}\text{I}$ $\text{C}\epsilon$ – VHPOC $\text{I}\epsilon\text{E}\text{T}$), altă distribuire a legendei de revers și Δ în dreapta jos; pentru revers cf. p. 96, nr. 72 (Septimius Severus: Caracalla, anii 198-211 p. Chr.); Frolova 2006, Seria II (198-199 p. Chr.), tip II, 76-77, fig. XXIV, 10, AE 8,16 g; 22,3×25,5 mm.

Informație: Ana Boldureanu.

III. Monede medievale și moderne

11. *Buzduganii de Jos*, raionul Ungheni. În zona din preajma localității, numită de localnici Țuțora, ar fi fost descoperit în anul 2017 un tezaur alcătuit din circ 400 de monede medievale de argint. Semnalatorul acestei descoperiri a prezentat structura aproximativă a componenței tezaurului: Țara Românească, Vladislav I (70 ex.); Radu I (160 ex.); Dan I și Mircea cel Bătrân (40 ex.) Moldova, Petru Mușat, groși (22 ex.); Bulgaria, Sracimir (110 ex.). Ciocanu 2017, 15-16.

12. *Căușeni*, oraș. În timpul săpăturilor arheologice, efectuate în anul 2016, dirijate de către arheologul Ion Tentiuc la biserica medievală din secolul al XVII-lea Adormirea Maicii Domnului, au fost găsite șase monede.

IMPERIUL OTOMAN

Para

Mustafa III (1171-1185 AH / 1757-1774) Islâmbol

1. AR 0,49 g; 15,2 mm; Pere 639.

Mısır

2. AR 0,48 g; 15,1 mm; Pere 643

Abdülhamid I (1187-1203 AH / 1774-1789)

Kostantiniye

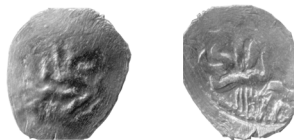
3. AR 0,46 g; 14,9 mm; Pere 681.

HANATUL CRIMEEA

Selim Ghiray I (1082-1088 AH / 1671-1678; 1096-1103 AH / 1684-1691), *beşlik*, Bagçisaray

4. AR 0,71 g; 16,2 mm. Rv. incus.

Selim Ghiray III (1178-1180 / 1764-1768, *beşlik*, Bagçisaray

5. 0,57 g; 13,5×16 mm.

MOLDOVA

Imitație Dabija Vodă (1661-1665), Suceava. Prototip Suedia sau Polonia, Riga, șiling

6. AE 0,32 g; 15,2 mm.

Informație: Ana Boldureanu și Ion Tentiuc.

13. *Ciutești*, raionul Nisporeni. În anul 2000 locuitorul satului Ciutești Spiridon Povestca a găsit în pădure trei monede, printre care un denar roman (vezi mai sus nr. 4) și două medievale.

POLONIA. Coroana, Sigismund III (1587-1632), 1,5 groși, 1623
AR \sphericalangle 1,07 g; 19,3 mm.

IMPERIUL RUS, 5 copeici, 1786.

AE 51,19 g; 41 mm

Informație: Anatol Povestca și Ana Boldureanu.

14. *Ecaterinovca*, raionul Cimișlia. În anul 2016, în limitele așezării Ecaterinovca-Valea Jeparului la nord și sud de Valul lui Traian, alături de monedele antice menționate mai sus (vezi nr. 6), au mai fost găsite o monedă otomană și una rusească.

IMPERIUL OTOMAN

Ahmed III (1703-1730), para, Kostantaniye, 1115 AH

1. AR \sphericalangle 0,53g; 14,4 mm, perforată; Pere 523.

IMPERIUL RUS, 2 copeici, 1812, Ecaterinburg

2. AE \uparrow 11,67 g; 30,5 mm.

Informație: Ana Boldureanu.

15. *Hădărăuți*, raionul Ocnița. Moneda a fost adusă la Muzeu pentru determinări de către fiica profesorului de istorie din localitate Mariana Țopa.

POLONIA

Ioan Albert (1492-1501), *polgroș*

1. AR \sphericalangle 0, 83 g; 17×17,5 mm; sub coroană - roza, semnul de monetar al marelui vistier Peter Kurozwencki (1478-1499). Gumowski 1960, 467.

MOLDOVA și VALAHIA, Sadagura, 2 para / 3 copeici, 1773

2. AE \uparrow 15,52 g; 34,8 mm.

IMPERIUL RUS, 2 copeici, 1812

3. AE 16,19 g; 30 mm.

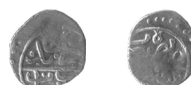
Informație: Ana Boldureanu.

16. *Lipoveni*, raionul Cimișlia. Împreună cu două monede antice menționate mai sus (vezi nr. 8), au fost semnalate și trei monede medievale, descoperite în anul 2016, în zona localității numită *La Nisipărie*.

IMPERIUL OTOMAN

Bayezid II (886-918 AH / 1481-1512), *aspru*, Kostantaniye

1. AR \sphericalangle 0,43 g; 10,8×11,4 mm; tip Nicolae 2003 Bc

UNGARIA

Matei Corvin (1458-1490), *denar*

2. AR → 0,34 g; 14,8 mm.

Matveev, Vornic 2017, 11.

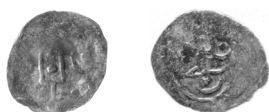
17. *Orheiul Vechi* (Trebujeni), raionul Orhei. În anul 2016 colaboratorii Agenției Naționale Arheologice cu prilejul săpării unui șanț la solicitarea Moldtelecom, la cca 15 m sud-est de la intrarea în cetatea medievală au găsit o monedă de argint, iar la sud-vest de cetate – o emisiune de cupru.

HOARDA DE AUR

Said Ahmad b. Kerim Berdî (843-865 AH / 1439-1460)

Ordu Bazar

1. AR ✓ 0,35 g; 12,9×15 mm.

Canibek (1341-1357), *pul*

2. AE 1,73 g; 15,6×17 mm.

Informație: Ana Boldureanu și Vlad Vornic.

18. Republica Moldova, passim. În vara anului 2017 în nordul țării au fost descoperite trei monede de aur, păstrate într-o colecție particulară.

VENEȚIA

Ducați

Francesco Molin (1645-1655)

1. AV ↓ 3,4 g; 21,84 mm.

Bertoluci Velier (1656-1658)

2. Av 3,5 g; 21,09×21,61 mm.

Imitație ducat

Prototip neprecizat

3. Av ↑ 1,9 g; 20,50×20,94 mm.

Informație: Ana Boldureanu

1

9. Soroca, oraș. În timpul campaniei arheologice dirijate de profesorii Sergiu Musteață și Ion Tentiuc din anul 2016 efectuate în împrejurimile cetății Soroca au fost descoperite mai multe monede medievale.

Fals după IMPERIUL OTOMAN

Bayezid II (886-918 AH / 1481-1512), *aspru*,

1. AE 0,73 g; 10×11,3 mm.

POLONIA

Sigismund III (1587-1632)

Poltorak, 1621

2. AR →; 0,78 g; 19,1 mm.

Secțiunea XIV, str. 8, car. 4, adâncimea 90 cm.

Solidus, 1615

3. Bi 0,79 g; 18 mm.

Secțiunea XIV, str. 8 (șanț), adâncimea 170-175 cm.

Ioan Cazimir (1648-1668)

Solidus

Coroana

1664

4. AE ↑1,01 g; 16 mm, perforată

Secțiunea XIV, str. 14, car. 5190, adâncimea 80 cm.

Lituania

1661

5. AE ↗1,08 g; 15,6 mm; 1,16 g; 16 mm

Secțiunea XIV, str. 3, car. 7, adâncimea 80 cm.

1666

6. AE →1,12 g; 15,6 mm; 1,16 g; 15,8 mm

Secțiunea XIV, din aruncătură.

An neprecizat

7. AE 0,58 g; 15,2 mm; puternic tocită.

Descoperită secțiunea XIV, strat V, adâncimea 90 cm.

8. AE 0,91 g; 15,3 mm, tocită

Secțiune XIV, car. I, adâncime 150 cm.

9. AE 1,19 g; 15,8 mm, tocită, oxidată

Secțiune XIV, str. 8, adâncime 145 cm.

10. AE 1,15 g; 15,1 mm, puternic tocită

Secțiune XIV, car. 6, adâncime 135 cm.

IMPERIUL RUS

½ copeică, 1899

11. AE ora 12 1,33 g; 16 mm, deformată

Secțiunea XIV, car. 4, str. 4, ad. 90 cm.

1 copeică, 1828

12. AE 4,01 g; 26,4 mm; deteriorată, oxidată.

Secțiunea XIV, adâncimea 75 cm.

5 copeici, an neprecizat

13. AE 19,12 g; 33 mm; tocită

Secțiunea XIV, car. 9, str. 4, adâncimea 75 cm.

ROMÂNIA

Ferdinand I (1867-1924), 1 leu, 1924

14. AE ↓3,22 g; 21 mm;

Descoperită în secțiunea XIV, strat V, adâncimea 105 cm.

15. AE 3,28 g; 23 mm, ruptă dintr-o parte.

Secțiunea XIV, car. 9, str. 4, adâncimea 90 cm.

Neprecizată

16. AR 1,43 g; 17×30 mm.

Informație: Ana Boldureanu

17. AE 0,27 g; 10,5 mm

Secțiunea XIV, car. 7, adâncimea 80 cm.

18. AE 0,13 g; 14 mm, ruptă pe margini

Secțiunea XIV, carou 5, adâncimea 115 cm.

19. AR 0,07 g; 15,1 mm, fragment; tocită.

Secțiunea XIV, carou 2, adâncimea 130 cm.

Informație: Ana Boldureanu și Ion Tentiuc.

19. *Speia*, raionul Anenii Noi. Directorul muzeului din satul *Speia*, Dumitru Valentin, ne-a adus pentru determinări două monede de cupru.

MOLDOVA și VALAHIA

Sadagura, *para 3 denghi*, 1772

1. AE ↑10,56 g; 28,5 mm.

IMPERIUL RUS, 2 copeici, 1820, E-M/ Ecaterinburg

2. AE ↑ 12,92 g; 30,2 mm.

Informație: Ana Boldureanu

Bibliografie

- Boldureanu 2015:** A. Boldureanu, Cronica descoperirilor monetare (IX). Tyragetia s.n. IX/1, 2015, 315-322.
- Callatay 1997:** Fr. de Callatay, L'histoire des guerres mithridatiques vue par les monnaies (Louvain-la-Neuve 1997).
- Ciocanu 2017:** M. Ciocanu, O nouă emisiune a Țării Românești cu numele voievozilor Vladislav I și Radu I. In: Al XVII-lea Simpozion de Numismatică (Chișinău, 4-6 octombrie 2017). Programul și rezumatele comunicărilor (Chișinău 2017), 15-16.
- Dima 2013:** M. Dima, Monedele de argint ale cetății Istros în epoca elenistică. SCN s.n. XVI, 2013, 7-72.
- Dima 2015:** M. Dima, Monedele Imperiului Roman timpuriu. In: Moneda în Republica Moldova (Chișinău 2015), 32-47.
- Huszár 1979:** L. Huszár, Münzkatalog Ungarn (Budapesta 1979).
- Gumovski 1960:** M. Gumovski, Handbuch der polischen Numismatik (Graz 1960).
- Matveev, Vornic 2017:** S. Matveev, V. Vornic, Descoperiri monetare de pe teritoriul Republicii Moldova. In: Al XVII-lea Simpozion de Numismatică (Chișinău, 4-6 octombrie 2017). Programul și rezumatele comunicărilor (Chișinău 2017), 11-12.
- Nicolae 2003:** E. Nicolae, Moneda otomană în Țările Române în perioada 1451-1512 (Chișinău 2003).
- Pere 1968:** N. Pere, Osmanlılarda madenî paralar (Coins of the Ottoman Empire) (Istanbul 1968).
- Povestca 2005:** A. Povestca, O monedă romană descoperită în comuna Ciutești, Nisporeni. Tyragetia XIV, 2005, 81-82.
- RIC:** The Roman Imperial Coinage, I-X (London 1923-1994).
- Нудельман 1976:** А.А. Нудельман, Топография кладов и единичных находок (Кишинев 1976).
- Фролова 2006:** Н.А. Фролова, Каталог монет античной Тире (Москва 2006).

Chronicle of coin findings (XI)

Keywords: coin findings, drachma from Istros, stater, denarius, groschen, akçe.

Abstract: The author introduces into the scientific circulation the coins, which were registered during the second half of 2016 and the first half of 2017. Most of them were discovered as a result of archaeological excavations, and some coins were brought to the National Museum of History of Moldova to attribute them.

The earliest of the antique coins are several specimens of drachmae from Istros, the place of which finding is unknown, as well as the golden stater of Mithridates VI Eupator (120-63 BC), minted in Callatis. Into the Chronicle there are also included 9 coins of the Roman period. Among them is the denarius of Trajan (98-117 AD), dated between 114-117, which was found in the village of Cobîlea of the Șoldănești District, and two coins of the times of Septimius Severus, one of which was minted in Tiras.

Medieval finds are represented by coins found during excavations at the 17th century church in the village of Căușeni, near the Soroca Fortress, during the rescue excavations in the territory of Old Orhei, etc.

Хроника монетных находок (XI)

Ключевые слова: монетные находки, истрийская драхма, статер, денарий, грош, акче.

Резюме: Автор вводит в научный оборот монетные находки, которые были зарегистрированы на протяжении второй половины 2016 года и первой половины 2017 года. Большинство из них были выявлены в результате археологических раскопок, а некоторые монеты были принесены в Национальный музей истории Молдовы на атрибуцию.

Самыми ранними из античных монет являются несколько экземпляров истрийских драхм, место обнаружения которых неизвестно, а также золотой статер Митридата VI Евпатора (120-63 до н.э.), отчеканенный в Каллатисе. В «Хронику» включены 9 монет римского периода. Среди них – денарий времен правления императора Траяна (98-117 н.э.), датированный периодом между 114-117 годами, который был найден в селе Кобыля Шолданештского района, а также две монеты времен Септимия Севера, одна из которых отчеканена в Тирасе.

Средневековые находки представлены монетами, найденными во время раскопок при церкви XVII века в селе Кэушень, вблизи Сорокской крепости, во время спасательных работ на территории Старого Орхея и прочими.

22.10.2017

Dr. Ana Boldureanu, Muzeul Național de Istorie a Moldovei, str. 31 August, 121-A, MD-2012 Chișinău, Republica Moldova, e-mail: anaboldureanu@yahoo.com